

Migranterna

Migranterna

drama av Christian Lanciai (2013)

bygger på verkliga berättelser

Personerna:

Imre, äldre turkisk invandrare
Maya, äldre turkisk prostituerad
Manfred, Imres son, akademiker
Kemal, radikal intellektuell
Regina, Mayas dotter
en fängelseföreståndarinna
Lise Müller
Hertha Müller, hennes mor
en kvinnlig kurator
en kypare
en fångvakterska
Sultan, bokbiträde
polis

Handlingen tilldrar sig i nutid i Tyskland och Turkiet.

Akt I scen 1. En sjaskig sängkammare.

Paret är färdigt efter en lycklig kärleksomgång. Hon reser sig först, tar en morgonrock om sig och tänder på sängkanten en cigarett. Först då börjar han röra på sig på andra sidan.

Imre Tack för i natt.
Maya Inget att tacka för. Det ingick i betalningen.
Imre Jag vill komma tillbaka.
Maya Du får komma tillbaka.
Imre Jag menar allvarligt.
Maya Gör inte det. I mitt yrke är ingenting allvarligt.
Imre Känner du ingenting?
Maya Bara leda, trötthet och värk.
Imre Gjorde jag dig illa?
Maya Inte alls. Värken är en yrkesskada.
Imre Jag vill befria dig.
Maya Behövs inte.

Imre Jag menar det allvarligt.

Maya (vänder sig smått irriterad mot honom) Vad vill du egentligen?

Imre (efter en paus) Jag vill att du kommer hem och bor hos mig.

Maya (har svårt för att fatta först, ger sedan ett kort torrt skratt) Du är inte klok.

Imre Jag har aldrig varit så klok.

Maya Du är berusad.

Imre Nej, jag har aldrig varit nyktrare.

Maya Vad är det med dig? Kom inte och säg att du har blivit kär i mig.

Imre Jag har blivit kär i dig.

Maya (skrattar torrt igen och röker) Driv inte med ett gammalt fnask som jag.

Imre Du är inte så gammal som jag.

Maya Du är bara en betalande kund.

Imre Kan du inte ha någon medkänsla med mig? Är jag bara en gammal ful gubbe, som du tar dig an med äckel bara för att jag kan betala?

Maya Nej, du är faktiskt ganska rar men stollig.

Imre Jag vet. Men jag menar allvar.

Maya Har du tänkt på de praktiska konsekvenserna?

Imre Jag vill befria dig från detta liv i kränkande slaveri.

Maya Och vad kan du erbjuda mig i stället? Ett slaveri hos dig?

Imre Varför finner du dig i detta slaveri?

Maya Jag behöver pengar. Min dotter behöver pengar.

Imre Har du en dotter?

Maya Hemma i Turkiet. Min dröm är att hon skall komma hit. Hon vill gärna men har inte råd. Jag kom hit för att arbeta och tjäna pengar för att få ett anständigt liv och få hit min dotter. Det blev som det blev.

Imre Jag kan hjälpa dig.

Maya Ärligt talat tvivlar jag på det.

Imre Jag bor ensam. Mitt hus står till ditt förfogande. Jag kan hjälpa dig få hit din dotter. Jag har själv en son. Han är välbärgad akademiker i motsats till mig och har lärartjänst vid universitetet. Han skulle gärna se mig ha sällskap igen.

Maya (röker under tystnad först medan hon tänker) Jag tror på dig. Jag kan tänka mig att acceptera, men bara för att du själv är turk. Talar din son turkiska?

Imre Flytande.

Maya Är han en gentleman?

Imre Ogift och plikttrogen. Han går helt upp i sitt yrke som lärare, ett kall som han tar på allvar.

Maya Vi har inte haft det lätt, vi turkar, som vågat ta steget att kasta oss ut i världen bara för att komma bort från vårt turkiska fängelse. Jag blev illa behandlad hemma, därför tog jag vilken risk som helst bara för att komma bort, och jag har även varit illa behandlad här. Där har du funnit mig som jag är. Men vi försöker igen. Vi reser oss från våldtäkten och försöker börja leva igen hur svårt det än är. Jag tror inte jag behöver frukta något ont av dig eller din son, fastän ni är turkar. Jag tar risken. När ska vi börja?

Imre Kom hem till mig i morgon.
Maya Bra. Då kan jag ordna upp det här först. Jag vill gärna träffa din son.
Imre Så snart som möjligt. Han kommer att acceptera dig med tacksamhet.
Maya Och du vill hjälpa mig få hit min dotter?
Imre Absolut.
Maya Då har vi en överenskommelse. Gå hem nu, så kan jag börja städa upp här och avsluta detta kapitel.
Imre (klär på sig) Då ses vi i morgon.
Maya Då ses vi i morgon. Schas nu. Jag har mycket att göra.
(Han avslutar skyndsamt sin klädsel och ger sig iväg med någon skyndsamhet.)
Maya (sitter lugnt kvar och tändert en ny cigarett) Dessa män! De kan lura oss till vad som helst och gör det, och vi går alltid på det varje gång.

Scen 2. Imres hem.

Manfred Hur långt har det gått?
Imre Vad menar du?
Manfred Pappa, jag känner dig. Ända sedan mamma dog har du beflitat dig om att förbruka tillfälliga damer. Är detta bara en av dem, eller varför har du fått henne att bo hemma?
Imre Hon är en av oss. Jag vill behålla henne.
Manfred Tänker ni gifta er?
Imre Så långt har våra tankar inte gått.
Manfred Så länge har hon inget skydd av lagen. Alltså är hon bara tillfällig tills vidare.
Imre Jag älskar henne, Manfred.
Manfred Hon är nästan tjugo år yngre än du. Du raggade upp henne på en bordell. Hon har en dotter utan far. Menar du allvar med att försöka hjälpa henne få hit dottern?
Imre Pressa mig inte, Manfred. Tills vidare är vi bara tillsammans.
Manfred Det är det jag menar. Ni är bara tillsammans tills vidare. Om dottern kommer hit, kommer du då att låta även henne bo här?
Imre Så långt har vi inte tänkt ännu.
Manfred Och var är hon nu? Hur stor är risken att hon får återfall och går tillbaka till horgatan för att hon behöver mera pengar, så snål som du är?
Imre Sluta nu, Manfred. Du ger mig ju pengar. *(Maya kommer in, tar Imres hand.)*
Maya Din far är gammal, Manfred. Han behöver någon som tar hand om honom. Vi är tacksamma för ditt bidrag, men egentligen behövs det inte. Vi klarar oss nog ändå.
Imre Hon är trogen, Manfred. Hon går aldrig tillbaka till horgatan.
Manfred (till Maya) Fortfarande inget nytt från er dotter?

Maya Hon har inte svarat sedan jag senast bad henne komma. Jag vet inte ens om mina brev når henne.

Manfred Vad gör hon?

Maya Jag är rädd att hon är politiskt engagerad på fel sätt.

Manfred Subversiv?

Maya Ja.

Manfred Då borde hon nödvändigt komma hit.

Maya Det är det jag menar.

Imre Fortsätt prata, ni. Jag går och lurar så länge.

Manfred Ja, gör det, far. Sov ruset av dig. Du har som vanligt druckit för mycket.

Imre Det är inte lätt att bli gammal. (*försöker resa sig, misslyckas, och somnar vid bordet, börjar snarka, men diskret.*)

Maya Han behövde mig. Jag hoppas du förstår det.

Manfred Han är tyvärr inte att leka med längre. Han blir alltmer oberäknelig. Så länge du är här behöver jag i alla fall inte söka vård åt honom.

Maya Är det så illa?

Manfred Han vet inte vad han säger, och han vet inte vad han gör. Han styrs helt av sina nycker och impulser.

Maya Hur många hade han före mig?

Manfred Ett antal. Men du är annorlunda. Han känner sig säkrare med dig för att du är turkiska. Alla de andra gav sig av efter att han misshandlat dem av misstänksamhet, eller han sparkade ut dem.

Maya Tror du vi kan få hit min dotter?

Manfred Det gäller att inte ge upp.

Maya Tänker du hjälpa mig, om Imre misslyckas?

Manfred Tro mig, han kommer att misslyckas. Han har aldrig kunnat genomföra något efter sin pensionering och han fick sluta med sin krog.

Maya Är han alkoholist?

Manfred Han är värre än så. Han är alkoholist med gott ölsinne.

Maya Vad betyder det?

Manfred Att han är fullt handlingskraftig även som berusad.

Maya Har jag något att frukta av honom?

Manfred (*uppriktigt*) Nej.

Maya Tack för att du finns, Manfred. Han behöver dig mer än han behöver mig.

Manfred Han behöver oss båda. (*efter en paus*) Om det är något, Maya, bara ring mig.

Maya Din far är rädd för att besvära dig i onödan.

Manfred Jag vet. Han vill inte störa mig i min fina ställning. Han är rädd att han skulle kunna riskera den, då han alltid skäms för sig själv i mitt sällskap. Han känner sig underlägsen för att han har en så högutbildad son medan han själv kan ingenting.

Maya Han gav dig din utbildning.

Manfred Nej, den fick jag söka själv. Han brydde sig bara om krogen och sina fruntimmer. Han accepterade att jag bara kunde förakta honom och gjorde sig mer föraktlig.

Maya Hur dog din mor?
Manfred Jag kan bara hoppas att du inte går samma väg. Tveka inte att överge honom om han börjar misshandla dig.
Maya Jag har min dotter att leva för.
Manfred Vad heter hon?
Maya Regina.
Manfred En drottningens namn.
Maya Fåfängt önsketänkande. Jag ville hon skulle bli gift med en prins.
Manfred Det finns inga prinsar mer.
Maya Jag vet.
Imre (vaknar till) Vad pratar ni båda om? Ni börjar väl inte bli intima?
Manfred Jag ska gå nu, pappa. Jag har stannat tillräckligt länge. Skulle du inte gå och lägga dig?
Imre Ja, det var visst det jag skulle göra när något kom emellan. (*reser sig, hötter med fingret åt Maya*) Våga inte gå tillbaka till horgatan!
Maya (lugnt) Det är inte aktuellt.
Imre Du är min nu, så det så! (*går med någon svårighet, törnar mot stolar och dörrposter. Maya vill resa sig och hjälpa. Manfred håller henne tillbaka.*)
Manfred Han klarar sig själv.
Imre (vänder sig om, hötter med fingret åt dem båda, går ostadigt ut)
Maya Han blir lätt svartsjuk.
Manfred Det är åldern. Det är bäst att jag går nu. Jag behövs inte mer.
Maya Du känns mera som en bror än som hans son.
Manfred Som sagt var, det är bäst att jag går nu. (*går*)
Maya Han är som en lillebror. Men pappan behöver mig, och jag behöver honom för att få hit min dotter. Hoppas bara det inte är för sent.

Scen 3. Ett ruffigt kafé i Istanbul.

(*Det unga paret dricker te.*)

Han ser intellektuell ut med glasögon, hon är ung och verkar något vild.)

Kemal Du har ingenstans att fly, Regina. Du är inte säker någonstans och allra minst i utlandet.
Regina Desto större skäl att lämna allting bakom sig.
Kemal Men vart skall du ta vägen?
Regina Här kan jag inte stanna. Jag är känd och efterlyst av polisen som aktiv i förbjudna rörelser. Alltså måste jag lämna Turkiet, om jag inte vill bli inburad, för annars åker jag fast förr eller senare. Det är bäst att jag försvinner.
Kemal Men du har inga pengar, inga vänner utomlands, ingenting.
Regina Jag har en mor som väntar på mig.

Kemal Som du inte har sett på åratat. Och vad vet du om henne idag? Ni har ingen kontakt. Du har ingen adress som hon kan skriva till, och du har inte hennes adress.

Regina Desto större skäl att söka upp henne. Jag vet i vilken stad hon bor, och jag vet att hon väntar på mig. Hon flydde sitt land för att hon inte kunde skapa något anständigt liv för oss här. Hon reste utomlands för att ge mig ett bättre hem där. Det är det enda hon har att arbeta för.

Kemal Men du har inte hört något från henne på åratat. Hon finns kanske inte kvar där. Hon har kanske träffat en karl. Hon har kanske glömt dig eller förträngt dig och förpassat dig till ett icke önskvärt förflutna, som hon försakat för ett nytt bättre liv.

Regina En mor glömmer aldrig sin enda dotter. Du tänker bara på dig själv och vill att jag skall stanna här för din skull.

Kemal Du är oundgänglig för oss. Alla ser vi upp till dig som ett ideal. Din mor var mycket attraktiv. Hon har kanske prostituerat sig för att överleva.

Regina (arg) Våga inte spekulera i hennes karriär!

Kemal Förlåt mig. Men du har ingenting att gå efter.

Regina Hennes sista brev, medan jag ännu kunde ha en bostad. Inser du inte, Kemal, att hon är mitt enda hopp? Här har jag ingenting som utstött och jagad av samhället där jag aldrig kan få ett drägligt liv.

Kemal Och vad gör du om du inte finner henne?

Regina Då kommer jag tillbaka.

Kemal Du tar en stor risk med att resa bort men en större risk om du kommer tillbaka.

Regina Jag är van att ta risker. Jag har ingenting att förlora.

Kemal (tar blygt fram sin plånbok och vill ge henne pengar) Acceptera åtminstone den lilla hjälp jag kan ge. Du behöver äta på vägen.

Regina Tack, Kemal. Dina pengar skall hjälpa mig hitta min mor.

(Kemal reser sig och går ut överväldigad av rörelse.)

Det ska en terrorist och anarkist till för att visa någon anständighet här i Turkiet.

Scen 4. I ett fängelse.

Manfred Varför gjorde du det, far?

Imre (förkrossad) Det var inte meningen.

Manfred Men något måste ha fått dig att tappa greppet!

Imre Jag vet inte vad det gick åt mig. Jag blev ifrån mig.

Manfred Var du berusad?

Imre Mycket.

Manfred Naturligtvis. Var det svartsjuka?

Imre Jag fick inget grepp om henne. Jag visste inte vart hon tog vägen när hon gick ut. Hur kunde jag veta om hon inte gick tillbaka till horgatan för att tjäna

pengar? Hon gav mig aldrig direkta svar på mina frågor. Och så var det hennes evinnerliga tjat om sin dotter, som hon pådyvlade mig skyldigheten att skaffa hit.

Manfred Du var full, hon ville gå ut, du ville stoppa henne, hon gav sig inte, och då slog du henne så att hon ramlade så illa att hon slog sönder skallen. Vet du vad det kallas?

Imre Det var inte mord.

Manfred Det var dråp. Du får fängelse även om du förklarar dig skyldig, och då du är utländsk medborgare utvisas du antagligen sedan till ditt hemland.

Imre Du dömer mig hårt.

Manfred Har jag inte skäl att göra det? Hon var en god kvinna och hade kunnat bli dig en god hustru och hjälp på gamla dagar om du inte varit så lynnig och svag för flaskan varenda dag. Inte konstigt att hon ville gå ut ibland. Men inte ens den lilla friheten ville du unna henne i din gubbsjukas förtvivlade svartsjuka. Förstår du vad detta innebär för mig?

Imre Vad jag har gjort i min dårskap kan väl inte skada dig, min son?

Manfred En lärare vid universitetet kan inte ha en turkisk far i fängelse för dråp. Det gör min ställning omöjlig. Nyheten kommer att gå som en löpeld genom hela lärarkollegiet och alla studenterna, som kommer att betrakta mig med i bästa fall deltagande förakt, och rektorn kommer att påpeka nödvändigheten av mitt avsked om jag inte lämnar in frivilligt. Förstår du? Jag kan inte stanna kvar i landet, för min är turk och sitter i fängelse för att ha dödat ett fnask!

Imre (gråter) Förlåt mig, min son, jag visste inte vad jag gjorde. Jag är bara en gammal taskig gubbfan som dricker för mycket och inte kan bli av med sin helvetiska åtrå. Jag älskade henne för mycket, men hon var på väg ifrån mig, och det kunde jag inte gå med på.

Manfred Allt vad hon ville var en smula trygghet och någon som kunde hjälpa henne få hit sin dotter.

Imre Hon tjatade jämt bara om sin dotter. Hon hade förlorat kontakten med henne. Hur kunde jag hjälpa henne då? Det var ett hopplöst fall, och det lät jag henne förstå, och då ville hon lämna mig.

Manfred Du är ett gammalt barn, pappa. Du är inte en mogen man längre. Du är samtidigt ett oförståndigt oskäligt barn och en nyckfull gubbe på väg in i senilitet.

Imre Kan du förlåta mig?

Manfred Aldrig, för du kommer aldrig att kunna förlåta dig själv.

Imre Hon föll så olyckligt...

Manfred Det hjälper inte att det var en olyckshändelse. Du vållade den.

Imre Ack! (*gråter hjälplöst*)

föreståndarinnan Tiden är ute.

Manfred (reser sig) Vi ses nog aldrig mer igen, far, om jag inte kallas som vittne till rättegången, vilket jag kommer att be om att få slippa, då jag skall vittna desto noggrannare skriftligt.

Imre Vad tänker du göra?

Manfred Resa så långt bort från dig som möjligt. (*går*)

Imre (gråter ömkligt) Ack, Maya, Maya!

föreståndarinnan Det är bra. Kom nu, Imre. Det är dags för din kvällsvard. *(leder ut honom, en ömklig förintad stackare.)*

Akt II scen 1. En trappuppgång i en sjaskig gränd.

Regina kommer in helt slutkörd, retireerar i trappuppgången och kurar ihop sig för att övernatta, vilket det är tydligt att hon blivit van vid.

Lise kommer förbi och råkar få syn på henne.

Lise Här kan du inte sova.

Regina Låt mig vara.

Lise Nej, det kan jag inte göra. Kom med mig, så får du ett bättre ställe.

Regina Vem är du?

Lise Lise, student. Jag bor ensam med min mor. Vi har gott om plats.

Regina Jag har svårt för att ta vänlighet på allvar.

Lise Har du ingen familj?

Regina Min mor bor någonstans här i staden. Jag kom hit för att söka upp henne. Jag har inte funnit henne.

Lise Varifrån är di?

Regina Turkiet.

Lise Illegal invandrare?

Regina Om jag inte finner min mor.

Lise Kom med. Vi fortsätter att prata hemma hos mig. Du behöver en kopp varmt kaffe. Vilken tur att jag träffade på dig. Här hade någon sämre kunnat finna dig.

Regina Jag var beredd på det.

Lise Du har varit med om en del?

Regina Jag är rebellaktivist. Jag kunde inte stanna i Turkiet längre. Jag var efterlyst och skulle hamna i fängelse om jag åkte fast.

Lise För subversiv politisk verksamhet?

Regina Ja, för inget annat än kampen för frihet. Kvinnorna är hopplöst förtryckta i Turkiet. Friheten kan inte andas där utan att hamna i fängelse.

Lise Jag förstår dig. Kom med mig.

Regina Jag har väl inget val. *(stiger upp och följer med henne. Lise tar hennes arm under sin.)*

Scen 2. I Lises kök.

modern Vad vet hon om henne egentligen? Ingenting. Hon kan vara terrorist. Hennes mor kan ha gått under i traskvärlden här. Men vi får väl ha tålamod tills vidare och göra det bästa av saken. *(Lise kommer in med Regina.)*

Lise Mår du bättre nu? Se det som ditt hem så länge du stannar kvar.

Regina Tack för er gästfrihet, fru Müller.

modern Ingenting att tacka för. Min dotters vänner är mina vänner. Men var fann du henne egentligen, Lise?

Lise Hon tänkte övernatta i en trappuppgång i de värsta kvarteren.

Regina Det var bara de som hade öppna trappuppgångar.

Lise Hon kunde inte stanna där. Hon hade blivit funnen av fel sort.

modern Har du ingen adress efter din mor?

Lise Förhör henne inte, mor. Hon har gått igenom det värsta.

modern Förlåt mig, men jag bör få veta var jag har er, eftersom hon skall bli här några dagar. Vad vet du om din mor?

Regina Det enda säkra med henne är att hon ville att jag skulle komma hit. Hon brukade skicka mig pengar så länge jag hade en adress.

modern Varför förlorade du din adress?

Regina Jag måste lämna den då jag blev eftersökt av polisen för mitt politiska agerande.

modern Så länge du inte finner din mor som kan hjälpa dig är du således en illegal invandrare och flykting.

Regina Om myndigheterna fann mig här skulle jag skickas tillbaka till Turkiet och sättas i fängelse. Jag ber bara om den frist jag behöver för att finna min mor.

modern Har hon inte heller någon adress?

Regina Hon hade, men hon bor inte kvar där längre. Hon sade upp lägenheten för tre månader sedan.

modern Då måste man kunna spåra henne.

Regina Jag har försökt.

modern Vi skall hjälpa dig.

Lise Tack, mor. (*omfamnar henne*) Hon behöver verkligen vår hjälp. Tack vare försynen fann jag henne.

modern Lise, jag har större förståelse för utsatta människor än vad du har.

Lise Jag vet. Du reste själv vilt i din ungdom.

modern Jag tog ut svängarna, som det hette, under hippietidens guldålder, när vi alla var unga och vackra och fria eller trodde oss vara det. Men världen är hårdare idag och mindre öppen och tolerant. Vi kan inte skydda henne mot myndigheterna i längden.

Lise Hon måste finna sin mor.

Regina Ja, jag måste finna min mor.

Lise Allt jag begär av dig, mor, är att du inte ska slänga ut henne.

modern Jag skall inte slänga ut henne. (*tar om Regina*) Känn dig trygg här, Regina, så länge det går.

Regina Tack, frun.
(*Även Lise tar om henne, och de går in för en liten sen kvällsvard.*)

Scen 3. En bokaffär i Istanbul.

Kemal kommer in.

Kemal (får syn på Manfred) Manfred! Är det du!

Manfred Kemal!

Kemal Jag såg bokaffären och undrade vem som öppnat den. Och så är det du! Vad hände med ditt liv i Tyskland?

Manfred Katastrof. Jag kunde inte fortsätta där.

Kemal Vad hände? Vad har du gjort?

Manfred Ingenting. Det var min far.

Kemal Har han också kommit hem?

Manfred Nej, han sitter i fängelse i Tyskland.

Kemal Berätta!

Manfred (suckar) Sätt dig ner. (*Kemal sätter sig ner framför honom*) Han blev kär i en dam från gatan som var från samma hemtrakter som han. Det gick inte bra. Han fick henne att lämna gatan och flytta hem till sig, och där hade han i fyllan och villan och i ett senilt anfall av svartsjuka ihjäl henne.

Kemal Din far en mördare? Det kan jag inte tänka mig.

Manfred Det var troligen en olyckshändelse, han slog henne eller puffade till henne så att hon föll så illa att hon slog sönder huvudet. Men att det troligen var en olyckshändelse var ingen förmildrande omständighet i myndigheternas ögon medan det att han var turk i stället gjorde saken värre. Ingen hänsyn togs till hans ålder eller att han var berusad. Han fick fängelse och kommer att utvisas när han släpps ut.

Kemal Du kunde ha stannat kvar.

Manfred Jag var en helt naturaliserad tysk med tysk akademisk utbildning och en synnerligen god ställning som universitetslektor, men ingenting kunde dölja att jag hade en alkoholiserad turkisk far som haft ihjäl en prostituerad sambo. Det var två oförenliga världar. Jag valde att avgå frivilligt. Men jag har alltid velat ha en bokhandel. Så jag öppnade Istanbuls första internationella bokhandel för mina besparingar.

Kemal Och din far?

Manfred Han kommer väl hit en vacker dag och söker upp mig. Jag har ingenting med honom att göra längre. Jag tänker då köra ut honom. Jag fick känna hans sista käresta. Det var en god kvinna som gjorde vad hon kunde för att vara honom till lags, men han hade ihjäl henne och sumpade själv sitt livs sista chans. Det kan jag aldrig förlåta honom.

Kemal Varför började han dricka?

Manfred Det får du fråga honom. Delvis blev det väl en yrkessjukdom, som de flesta krögare får. Så blev han pensionerad och fick inte arbeta längre, och så blev han väl trakasserad som invandrare, som vi alla alltid blir förr eller senare vart vi än reser, kallad parasit och svartskalle och allt möjligt, förnekad och vägrad av samhället, och då är flaskan den mest lättillgängliga trösten.

Kemal Stackars människa!

Manfred Naturligtvis ångrar han sig bittert, men vad hjälper det? Han har själv förstört sin egen ålderdom. Men se dig omkring i butiken. Jag försöker specialisera utbudet på tysk, engelsk och fransk litteratur, och det har hittills gått bättre än vad jag trodde.

Kemal Tack, Manfred. Jag skall komma hit regelbundet. Du har öppnat en oas i Istanbul. Jag blir din första stamkund.

Manfred Tack för det. Då gör jag bättre nytta här än vad jag gjorde utomlands.

Scen 4. Ett förhörssrum.

Regina Vad tänker ni göra med mig?

kuratorn Jag är rädd att vi inte har något val. Ni har inget uppehållstillstånd och ingen anhörig eller referens. Ni är här olagligt och måste skickas hem till Turkiet. Ni får resan betald.

Regina Inga spår efter min mor?

kuratorn (suckar) Vi har gjort vårt bästa för att spåra upp henne, och jag beklagar att vi till slut fann ett spår.

Regina Nå?

kuratorn Försök ta er samman. Hon kan inte hjälpa er. Var hon än är nu så är hon spårlöst försvunnen.

Regina Men ni fann ändå något spår?

kuratorn Vi ville bespara er detta. Glöm henne. Det är det bästa ni kan göra. Er adress till henne gav oss det spaningsresultatet att hon var en prostituerad vid ett etablissemanng i hordistriktet tills hon försvann för tre månader sedan utan hänvisning till ny adress eller vistelseort. Hon kan ha flyttat till Berlin eller Hamburg.

Regina En prostituerad? Min mor?

kuratorn I vår moderna tid är det inget ont i det. Fler och fler blir det och frivilligt, då det ger arbetslösa ett levebröd åtminstone för tillfället. Man finner ibland de bästa karaktärer och djupaste människokännarna bland dem som arbetar där. Men om hon en gång upphört att hålla kontakten med er är det inte mycket att hoppas på. I våra moderna storstäder försvinner man alltför lätt, och många gör det helt enkelt för att byta liv och starta på ny kula under ny identitet någon annanstans.

Regina Så ni ger mig ingen möjlighet att fortsätta forska efter henne?

kuratorn Tyvärr är bestämmelserna sådana. Ni skulle inte ha åkt fast. Ni skulle inte ha lånat er väninnas bil och kvaddat den. När myndigheterna väl fått en människa registrerad är hon för alltid under myndigheternas bevakning.

Regina Kan ingen petition eller något överklagande hjälpa?

kuratorn Inte så länge ni inte kan visa upp er mor, som hade tyskt medborgarskap. Er väninna har ingen juridisk möjlighet att hjälpa er då ni inte är släkt. Det enda vore om ni var förföljd eller hotad i Turkiet. Är ni det?

Regina Jo, jag var förföljd av lagen för subversiv politisk verksamhet.

kuratorn (suckar) Det är bara en sak vi kan göra för er. Vi kan skicka er tillbaka till Turkiet inkognito, så att ni där åtminstone kan hålla er undan myndigheterna så länge det går. I så fall ber jag er bara att inte åka fast igen. Lev ordentligt, och kom inte i klammer med rättvisan, så kanske myndigheterna där glömmer er, i synnerhet om de tror att ni lever i Tyskland. Ni har väl vittnen där som kan bestyrka det?

Regina (reser sig) Tack, frun. Jag samarbetar. Det är det enda jag kan göra.

kuratorn Lycka till. Jag beklagar att vi inte kunde göra mera.

Regina Mitt sista hopp var att min mor skulle dyka upp en vacker dag, men jag tror inte på det mera.

kuratorn Hon finns kvar var hon än är. Jag hoppas hon åtminstone kan beskydda er i sin frånvaro.

(Regina går. Kuratorn suckar och gör anteckningar.)

Scen 5.

(Istanbul Regina sitter i ett kafé och dricker sprit.

Kemal passerar förbi utanför, ser henne och rycker till, kommer genast in till henne.)

Kemal Regina!

Regina Glöm mig.

Kemal Du kom tillbaka! Men du är i fara här. Fann du inte din moder?

Regina Hon är död.

Kemal Det tror jag inte. Vad hände?

Regina Jag är färdig, Kemal. Jag har misslyckats. Jag har ingenting annat att göra än att gå samma väg som hon. Jag är ju hennes dotter.

Kemal Vad hände?

Regina Det vill du inte veta.

Kemal Det vill jag visst veta.

Regina Inte om du vet det.

Kemal Det måste ha hänt något förfärligt.

Regina Bry dig inte om det.

Kemal Men vad gör du? Vad lever du på? Kom hem till mig! Så får vi åtminstone prata. Du har alltid en fristad där. Polisen kommer aldrig hem till mig.

Regina Var inte för säker. Om det är något jag lärt mig i Tyskland så är det att myndigheterna finner alla och sätter alla under bevakning som försöker komma undan.

Kemal Har du alldeles gett upp?

Regina Det ser du väl.

Kemal Det får du inte göra. Det låter jag dig inte göra. Du har ju vänner. Kom med i rörelsen igen. Du tycks ju ingenting ha att förlora, och du tar gärna risker. De har alltid användning för dig.

Regina Ja, låt mig gå med bomber. Låt mig bli deras självmordsbombare.

Kemal Du vet att vi inte sysslar med sådant.

Regina Nej, ni försöker bara på lång sikt bli av med staten och ordningsmakten. Hur då, om inte med våldsamma medel?

Kemal Kom och hjälp till. Det är en god sak.

Regina Jag känner bara för att gå under.

Kemal Gör det då åtminstone för en god sak.

Regina Lita på mig. Men jag måste få inleda min nya karriär med att få supa till ordentligt.

Kemal Som du vill, om du är på det humöret. Ingen kan hindra dig. Kom till oss sedan när du vill bli av med din baksmälla.

Regina Om jag lever då.

Kemal Ont krut förgås inte så lätt. Du var den tuffaste av alla.

Regina Tack, Kemal. Jag kommer när jag känner för det.

Kemal Du är välkommen. Jag måste gå. (*skyndar vidare*)

Regina Om hela världen sviker dig kan du alltid svika världen tillbaka med att bli terrorist, och det finns alltid andra bedragna och svikna som välkomnar dig i de förlorades och lurades gäng, där du åtminstone kan få den glädjen att gå under tillsammans med likasinnade. De förtryckta är aldrig ensamma, ty de blir ständigt fler, medan bara de besuttna blir ständigt ensamare och olyckligare i sin självdestruktiva makt. Kypare, ge mig mera!

en kypare Kommer. (*fyller på hennes glas, och hon fortsätter dricka.*)

Scen 6. I köket.

Lise Du är väl glad för att hon har rest.

Müller Jag är lättad för din skull.

Lise Du ville det.

Müller Det är för mycket sagt. Jag önskade det men trodde inte det skulle gå i uppfyllelse. (*sätter sig hos henne, lägger armen om henne*) Det var hennes öde. Försynen ville det. Ingen annan ville det, varken du eller jag. Men det är alltid en viss trygghet i försöket till trösten att det alltid är bäst som sker, även om det inte alltid är det.

Lise Hon var säker på att hon skulle finna sin mor till slut.

Müller Men hon fann henne inte. Hon fanns inte. Jag har talat med kuratorn som tog hand om henne och skötte om hennes utvisning. Hennes mor hade senast förekommit som prostituerad i hjärtat av hordistriktet.

Lise Jag vet. Och det krossade Reginas hjärta men inte hennes tro.

Müller Hon har vänner i Turkiet. Här hade hon ingen utom du.

Lise Men jag älskade henne! Äntligen fann jag någon som jag kunde bry mig om och ta hand om! Alla karlar är så gräsliga, men hon var den idealiska starka karaktären. Hon var mer än som en syster för mig. Vi älskade varandra.

Müller Jag vet.

Lise Det var hennes kontakt med myndigheterna som förstörde alltsammans. Så fort en myndighet blandar sig i ens liv är ens liv förstört, som om varje myndighet

bar på en själsförintande sjukdom som måste smitta av sig och fördärva livet för allt mänskligt. Så fort makten talar dör och försvinner allt mänskligt och all frihet. Det är döden. Jag vill bara så långt bort härifrån som möjligt.

Müller (omfamnar henne oroligt) Vad tänker du göra?

Lise (ser på henne) Jag tänker resa efter henne.

Müller (ser på henne) Till Turkiet?

Lise Ja. Jag vill dela hennes liv. Det hade en mening. Hon kämpade för frihet. Här har mitt liv ingen mening.

Müller Men du känner ingen där.

Lise Jag känner henne.

Müller Har hon lämnat någon adress?

Lise Hon har ingen. Men jag kan söka upp henne.

Müller Istanbul är Europas största stad.

Lise Ändå försvinner man lättare i Berlin och Hamburg.

Müller (omfamnar henne igen) Jag kan inte förbjuda dig från att fara. Men lova mig att höra av dig. Jag släpper bara iväg dig om du håller kontakten.

Lise (ser på henne) Så fort jag har en adress skall jag låta dig veta den. Jag kan alltid bo på hotell till att börja med.

Müller Då låter jag dig fara. Jag tror att du vet vad du gör, även om ingen av oss vet vad det kan innebära. Men jag hoppas du finner en mening med livet där, om det är det du är ute efter.

Lise Jag vill dela Reginas liv. Hon har något att leva för, även om det är under omöjliga odds och utan någon frihet. Här har jag ingenting att leva för.

Müller Res, min dotter, och jag skall vara beredd att när som helst komma ner och ställa upp om du behöver mig.

Lise Tack, mor. Det skall nog inte behövas, men jag är tacksam för din goda vilja.

Müller Det är tyvärr allt vad jag kan bidra med. *(omfamnar henne igen)*

Akt III scen 1. Istanbul.

Ett fängelse. Regina i fångdräkt får besök.

Regina Vem är det?

fångvakterskan Kanske den enda som kan hjälpa dig. *(visar in Kemal)*

Regina Kan du hjälpa mig?

Kemal Hur bar du dig åt?

Regina Med vad?

Kemal För att komma hit.

Regina Jag bar mig dumt åt.

Kemal Ja, det måste du ha gjort, för du om någon hade lärt dig att kunna undvika myndigheterna. Vad hände?

Regina Jag hade en psykos. Jag blev djupt deprimerad. Jag drack mig full på en bar, så full att jag blev redlös, och då kastades jag ut. När jag raglade neråt gatan fick

två grabbar syn på mig och ville ha roligt med mig. De våldtog mig tills det inte var roligt längre och lämnade mig blödande och medvetslös i gatan, tills polisen hämtade mig. Jag vet, jag var oförsiktig. Gräla på mig och skäll ut mig. Jag förtjänar det.

Kemal Vad gjorde dig så deprimerad?

Regina Jag hade förlorat. Jag hade ingenting att leva för längre, så det var lika bra att acceptera att man var en förlorare och ta steget fullt ut. Så jag bar mig åt precis som min mamma, jag ville bli som henne, en gathora som gick under i sitt eget träsk...

Kemal Säg inte så. Du får inte ge upp. Man har ingen rätt att någonsin ge upp. Vi behöver dig fortfarande.

Regina Vad kan väl jag mera vara till för nytta för er så länge jag sitter i fängelse? Jag är insydd på två år minst för att jag hjälpt er tidigare.

Kemal Jag är inte din enda vän.

Regina Vem mer har du trollat fram?

Kemal Du har besök från Tyskland. Kom in, Lise. (*ger ett tecken, och Lise kommer in.*)

Regina Lise! Vad gör du här?

Lise Det samma tänkte jag fråga dig. Du hör inte hemma i ett fängelse. Vad har du gjort för att hamna här?

Regina Du vet att turkiska polisen redan var efter mig. Det var därför jag kom till Tyskland. Jag trodde att min mor var tillgänglig. Det var hon inte. Jag misstog mig. Så jag kom tillbaka hit, och här dekadde jag ner mig för att glömma min mor. I stället blev jag bara desto mera påmind.

Kemal Det brukar vara så när man dricker för att glömma. Det har bara motsatt effekt och gör skadan värre.

Regina Påminn mig inte om det.

Kemal Vi litade på dig. Vi behövde dig. Vi hade nya uppgifter åt dig, och så går du och slarvar bort dig och åker fast.

Regina Kanske Lise kan hjälpa oss i stället.

Lise Kan jag göra något för dig, Regina? Kan jag få ut dig?

Regina Inte på några år. Jag är kokt. Men du kan hjälpa Kemal.

Lise Jag gör vad som helst för dig.

Regina Du kan lita på henne, Kemal. Jag går i god för henne. Man kan betro henne med vad som helst.

Kemal Jag kan inte själv ta några risker, men Lise kommer som sänd från ovan då ingen kan misstänka henne.

Regina Vi behöver hjälp med en leverans, Lise. Kan du hämta ett paket åt oss?

Lise Bara det inte är knark.

Regina Det är inte knark.

Lise Då gör jag det.

Regina Kemal, ge henne instruktioner. Du vet vad det handlar om.

Kemal Det är riskabelt.

Regina Hon är en utländsk kvinna och från Tyskland dessutom. Ingen skulle tänka på att visitera henne.

Kemal Vågar du, Lise? En man skulle inte kunna ta den risken, allra minst en turk, då polisen här ger sig på vem som helst utom rent självklara utlänningar.

Lise Om jag kan göra något för Regina vågar jag vad som helst.

Kemal Det skulle vara en stor hjälp för oss, och det är enkelt. Det är bara att hämta ett paket och leverera det till rätt adress.

Lise Och det är inte knark?

Kemal Det är inte knark.

Lise Och ingen bomb?

Kemal Ingen bomb.

Lise Instruera mig.

(De överlägger och planerar tills fångvakterskan kommer.)

fångvakterskan Besökstiden är över. Ni måste gå.

Kemal Tack, vi är klara. Kom, Lise.

Regina Jag är väldigt glad att du kom och hälsade på mig.

Lise Jag är väldigt glad att jag fann dig, oberoende av omständigheterna.

Regina Kom tillbaka.

Lise Så fort jag klarat av ditt ärende.

Kemal Vi kommer båda tillbaka.

(Lise omfamnar Regina, de kramar om varandra en god stund, tills fångvakterskan avbryter dem.)

fångvakterskan Ni får fortsätta nästa gång.

Kemal Kom, Lise. Har du någonstans att bo?

Lise Jag bor på hotell.

Kemal Det är bra. *(De går med fångvakterskan.)*

Regina (ensam) Hoppas hon inte ser efter vad det är i paketet.

Scen 2. Bokaffären.

Manfred sysslar med böckerna när Imre försiktigt kommer in.

Manfred Far!

Imre Förlåt mig, Manfred.

Manfred För vad?

Imre För att jag söker upp dig.

Manfred Du är således fri och utvisad?

Imre Precis.

Manfred Jag kan inte förlåta dig ditt brott.

Imre Jag vet. Jag skulle inte drömma om att be dig om förlåtelse för det.

Manfred Har du kommit för att stanna?

Imre Nej.

Manfred Ärligt sagt, det gläder mig. Jag har ingen plats för dig.

Imre Jag kom egentligen bara för att berätta om mina planer.

Manfred Dem är jag intresserad av. Jag trodde inte du kunde ha några.

Imre Jag har tänkt en del i fängelset. Jag tänker göra upp med mitt förflutna.

Manfred Kom in ordentligt. Sätt dig. Vill du ha te eller kaffe?

Imre Kaffe.

Manfred (ger ett tecken, och en medhjälpare går och hämtar. *Manfred* visar sin far en ledig stol och sätter sig med honom.) Berätta allt.

Imre Det är en lång historia. Jag har aldrig berättat någonting för dig tidigare. Tvärtom har jag alltid försökt dölja allt.

Manfred Dölja vad då?

Imre Sanningen. Jag ville att du skulle slippa den.

Manfred Den slipper man aldrig. Ju mer man försöker, desto värre blir den, och desto mindre lämnar den en i fred.

Imre Jag vet. Men jag såg en chans att slippa den. Det var därför vi lämnade Turkiet och kom till Tyskland. Jag ville att du skulle växa upp fri från vårt förflutna.

Manfred Har vi ett förflutet?

Imre Om vi har. Vi är inte turkar.

Manfred Utan?

Imre Judar.

Manfred (tror inte sina öron, behöver en stund att hämta sig) Och det säger du nu?

Imre Det var för ditt eget bästa. Jag ville att du skulle växa upp utan den belastningen.

Manfred Och varför i all fridens namn flyttade vi då till Tyskland av alla ställen?

Imre Därför att där var toleransen mot judar som störst i Europa efter kriget. Åtminstone verkade det så. På grund av världskrigets brott kunde man där, trodde jag, bli som mest i fred för att man var jude, i synnerhet om man teg om det. Många turkar flyttade till Tyskland, och det var bara att följa med strömmen och utge sig för att vara en av dem – ingen skulle ställa dig några frågor. Jag såg det som en möjlighet att slippa vår historia och dess belastningar, det faktum att vi tillhörde en judisk folkspilla, skuggan av folkmordet på armenierna och det andra världskrigets alla folkförintelser.

Manfred Du trodde du skulle komma undan historien.

Imre Vi lyckades nästan. Jag lyckades ge dig en trygg uppväxt i Tyskland, och du lyckades med din akademiska karriär. Allt verkade gå vägen.

Manfred Tills du blev gammal och förlorade kontrollen i en affär som du var för gammal för.

Imre Det var inte bara det. Hon kom från våra hemtrakter. Du förstår, vi är inte bara judar. Vi är armeniska judar. Och det var hon också.

Manfred Varför mördade du henne då?

Imre Du måste tro mig. Det var det sista jag ville. Hon var desperat över sin saknad av sin dotter. Hon ville göra vad som helst för att få henne hit, och jag kunde inte hjälpa henne. Jag var hjälplös. Hon beslöt då i sin desperation att gå tillbaka till horgatan och tjäna tillräckligt mycket pengar för att själv kunna resa tillbaka till Turkiet. Det kunde jag inte acceptera. Jag ville gifta mig med henne. Jag ville ha henne för alltid. Du må kalla det gubbsjuka, men jag älskade henne faktiskt, och hon var ännu inte för gammal för att ha förlorat all sin skönhet. Du fick ju se henne själv. Var hon inte vacker?

Manfred Hon var på gränsen till övermognad. Det var väl därför hon fick bråttom att försöka tjäna ihop en sista slant på horgatan innan det var för sent, för du var ju för snål för henne. Varför bad du inte mig om hjälp?

Imre Jag var väl för stolt och rädd för att du skulle säga nej eller håna mig för min gubbsjuka.

Manfred Jag har aldrig nekat dig något.

Imre Jag ville inte besvära dig med min kärleksaffär, i synnerhet inte när hon visade sig så labil och orealistisk – hon visste inte ens hur hon skulle kunna finna sin dotter. Hon hade ju förlorat all kontakt med henne. Hon skulle bara iväg på ett slags självdestruktiv verklighetsflykt. Jag ville bara stoppa henne, ingenting mer, men hon försökte tränga sig förbi mig, då knuffade jag henne tillbaka in mot rummet, och då föll hon så illa att hon slog sönder huvudet. Jag vet, ingen kommer någonsin att tro mig när jag påstår att det var en olyckshändelse.

Manfred Tyvärr, pappa, var det vållande av annans död, varken mer eller mindre. Det var det du blev dömd för.

Imre Och utvisad efter ett och ett halvt år. Det gav mig mycket att tänka över i min förtvivlan, men jag kom fram till ett beslut. Jag skulle använda min förvisning på rätt sätt. Du fanns ju inte ens kvar i Tyskland. Jag skulle följa ditt exempel och återvända hem, men jag skulle gå längre än så. Jag skulle återuppsöka mina rötter.

Manfred Var finns våra rötter?

Imre Längst bort i östra Anatolien, vid berget Ararat.

Manfred Det berget har alltid fascinerat mig. Så det är våra hemtrakter?

Imre Där finns vårt ursprung. Vi är inte bara armeniska judar, utan dessutom tillhörde vi världens äldsta sekt.

Manfred Du brer då på. Vilken är det?

Imre Yezidím.

Manfred Jag har hört talas om dem. Det finns flera tusen sådana invandrare i Tyskland. Hör de inte hemma i norra Irak och västligaste Persien?

Imre Det är allt samma bergstrakt, söder och öster om Ararat.

Manfred Och de är världens äldsta sekt?

Imre De har tillgodogjort sig både judendomen, zoroastrianismen, kristendomen, islam och andra lokala trosinriktningar, men de är i själva verket Noaks närmaste barn.

Manfred Ända sedan arken och syndafloden?

Imre Enligt vissa lokala traditioner.

Manfred Och av denna världens äldsta familj skulle vi vara direkt nedkommande?

Imre De som kommer närmast.

Manfred (tror inte sina öron, skakar på huvudet) Pappa, du tar priset. Du har alltid förbryllat mig med dina infall och nycker, men nu har du ännu en gång överträffat dig själv.

Imre Tror du mig inte?

Manfred Det är inte det. Jag har aldrig trott att du har ljugit. Vad som gör mig utom mig av häpnad är att du aldrig sagt ett ord av allt detta tidigare.

Imre Jag förträngde det. Jag ville glömma det. Jag ville leva för framtiden och inte för det förflutna. Jag ville medverka i skapandet av en ny tid och en ny värld för din skull i ett nytt land, som blev Tyskland. Men Tyskland slog mig med ständiga besvikelser. Till slut dök dessa nya förfärliga hot och fenomen upp om att allt var lögn, jag fick höra att allt fler i Tyskland förnekade förintelsen och inte trodde att den någonsin ägt rum eller åtminstone inte i den omfattning som vi trott, nynazister dök upp och ville upprepa historien med krig och nya judeförföljelser, och då ville jag inte vara med längre. Då kände jag inte längre igen det Tyskland som jag lärt mig älska för att det så uppriktigt ville försona sig med sin egen historia och sina brott. Och då träffade jag Maya, som erbjöd mig ett alternativ, som jag trodde var möjligt och ännu inte för sent, hur gammal och gaggig jag än redan var. Hon fick mig att än en gång tro på kärleken.

Manfred Inget ont i det, pappa. Jag visste aldrig hur mycket jag skulle ta dig på allvar, och ju äldre du blev, desto mer kunde jag inte låta bli att betrakta dig med löje och vemod och förakt för att du höll på att bli så patetisk, men din kärlek för Maya tog jag på allvar. Och så hade du ihjäl henne.

Imre (brister ut i gråt) Min gosse, det var det enda jag behövt ångra i hela mitt liv, och ändå var det faktiskt bara en olyckshändelse! Det krossade mitt hjärta. Då såg jag plötsligt att mitt liv var över och att jag inte skulle få fler chanser. Men så åkte jag i fängelse och skulle bli utvisad, medan du lämnade landet för min skull, och det blev min utmaning. Jag tänkte efter. Nu skall jag resa långt bort och leta upp mina och dina rötter.

Manfred Pappa, du sover hos mig i natt. Du får min säng. Jag kan ligga på golvet. Vi måste prata ut mera om det här. (*tar fram sina nycklar*) Vänta på mig där. Jag kommer hem före skymningen. (*kallar på sitt biträde*) Det här är min far, Sultan, som just kommit hem från Tyskland. Visa honom var jag bor, och hjälp honom till rätta i min bostad.

Sultan (till Imre) Välkommen hem, farbror.

Imre Tack, min vän. Du är den förste som hälsar mig välkommen, även om detta inte är mitt hem.

Manfred Vi ses senare, pappa. Ta igen dig. Vila dig, och ta gärna del av mina böcker. Kanske finner du något läsvärt.

Imre Min son, tack för att du inte stöter bort mig.

Manfred Jag skulle aldrig stöta bort dig, far. Jag har försökt fly från dig, men du har kommit tillbaka. Även jag måste hälsa dig välkommen.

Imre Jag står fast vid mitt ord att jag aldrig tänker be dig om förlåtelse, då jag aldrig kan förlåta mig själv.

Manfred Det är bra, far. Även om varken jag eller du kan förlåta dig, så tror jag ändå att Maya har förlåtit dig. Kanske det var meningen med olyckan, att du skulle återuppsöka ditt och hennes ursprung.

Imre Tack, min son. Nu skall jag lämna dig i fred. (*till Sultan*) Kom, min vän. Var det Sultan du hette? (*går ut med Sultan*)
Manfred (*ensam, ser efter dem*) Visst är han oändligt patetisk, men i lika hög grad är han mänsklig, och det måste man respektera. (*går tillbaka till jobbet*)

Scen 3. Hos fru Müller.

Det ringer på dörren. Hon går och öppnar.

polis 1 Fru Hertha Müller?

Müller Ja?

polis 2 Det gäller er dotter. Får vi komma in?

Müller (*genast orolig*) Har något hänt?

polis 2 Ja, något har hänt.

(*Müller visar dem utan vidare in. De träder in med varsam respekt.*)

Müller Hur är det med henne?

polis 1 Fru Müller, vi kommer i ett extremt känsligt ärende, och det här kommer att ta tid. Får vi sätta oss ner?

Müller Var så goda.

polis 1 Sätt er ner ni också.

Müller (*sätter sig efter de andra*) Har något hänt henne?

polis 2 Ja.

polis 1 Fru Müller, vi har den smärtsamma förpliktelsen att frambära den sämsta tänkbara nyhet till er, men vi har förstått att ni är en tapper kvinna och att vi därför kan meddela er sorgebudet utan omsvep.

Müller Hon är död?

polis 2 Ja, fru Müller, hon har tragiskt förolyckats.

Müller (*chockad men behärskad*) Hur? Var det en olyckshändelse?

polis 1 Utredningen är ännu inte helt klar. Det har varit svårt att utröna hur det egentligen gick till, men vi tror att det måste ha varit en olyckshändelse.

Müller (*hämtar sig något*) Jag är tacksam för att ni är uppriktiga utan omsvep. Vad vet ni?

(*Poliserna tittar på varandra och vet inte riktigt hur de skall börja.*)

(*Slutligen tycks de överens om att 1 får avslöja allt.*)

polis 1 Hon blev skjuten. Vi vet ännu inte exakt hur det gick till, men allt tyder på en olycklig härva av komplikationer. När hon kom till Istanbul tog hon in på ett hotell, som ni känner till, ni stod ju i kontakt med henne där, och tycks ha haft underjordiska kontakter i Istanbul, som gav henne ett uppdrag. Det är bara så vi kan förklara hur hon över huvud taget kom i kontakt med eldvapen. Vill du fortsätta?

polis 2 Hon blev skjuten med en pistol som bar fingeravtryck av barn eller åtminstone minderåriga. Vi kan bara förstå saken sålunda. Hon skulle transportera ett vapen genom staden, kanske hämta pistolen åt en kontakt som inte kunde hämta den själv, och hon visste kanske inte själv vad det var för ett paket hon hämtade. Vi hittade sedan pappren som pistolen varit inpackad i, som inte packats upp av henne.

Därav har vi dragit den slutsatsen att hon måste ha blivit rånad, även hennes handväska låg bland resterna av paketet, man kan tänka sig att hon förföljt de minderåriga rånarna och kanske kommit på dem när de packat upp paketet och funnit pistolen. Det skulle ha gett dem anledning att skjuta mot henne.

polis 2 Hon dog omedelbart. Då de som sköt henne var minderåriga är det möjligt och troligt att de inte siktade särskilt bra och fick en fullträff av misstag.

polis 1 De kvarteren av Istanbul myllrar av unga fattiga kriminella, som gärna rånar och helst turister.

Müller Stackars barn. Man vet alltså inte ens vilka de var?

polis 2 De kastade pistolen och sprang därifrån. När en boende kvinna i kvarteret påträffade henne och tillkallade polisen hade hon varit död i en timme. De barnen går inte att spåra.

polis 1 Fru Müller, utredningen är långt ifrån avslutad utan snarare bara påbörjad. Vi är tacksamma för all hjälp ni eventuellt kan ge oss. Vet ni vad er dotter hade för kontakter i Istanbul?

Müller (hämtar sig med svårighet men kan hålla tillbaka tårarna, övervinner sig själv) Ja, det vet jag. Hon reste till Istanbul för att uppsöka en väninna som hon känt här och som tvingats återvända till Turkiet.

polis 2 En illegal invandrare?

Müller Mer än så. Hon hade flytt undan lagen i Turkiet då hon varit involverad i revolutionära rörelser.

polis 1 Kan ni ge oss hennes adress?

Müller Hon hade ingen adress. Jag kan bara hennes namn.

polis 2 Bara det skulle vara en utmärkt hjälp.

Müller Vad händer med min dotter? Får jag hämta hem henne?

polis 1 Vi hade just tänkt fråga om ni skulle kunna tänka er att göra det.

Müller Jag vill resa genast. Jag vill se henne så fort som möjligt. Och jag vill själv träffa hennes väninna och få reda på hela sanningen.

polis 2 Ni är en tapper kvinna, och vi skall göra allt vad vi kan för att underlätta er resa och er vistelse i Istanbul, där ni skall få stanna så länge ni vill för att hjälpa till i utredningen.

Müller (reser sig) Då är det jag som skall tacka för ert besök, men nu vill jag nog helst vara ensam.

polis 1 Det har vi full förståelse för. *(De reser sig och tar på sig mössorna igen.)*

polis 2 Säg bara till om det är något ni önskar. Vi har kommit hit för att ställa oss till ert maximala förfogande.

Müller Tack, mina herrar. Jag är glad att de inte sände mig ett par mindre känsliga polismän.

polis 1 Just vi råkar vara vana vid sådana här extremt känsliga ärenden.

polis 2 Vi är utbildade i finkänslighet.

Müller Om ändå alla poliser kunde säga samma sak.

polis 1 Vi är alltför medvetna om poliskårens mänskliga brister. *(hälsar hövligt till avsked och går med 2)*

Müller (stänger snabbt dörren efter dem och lutar sig med ryggen mot den) En minut till, och jag hade förlorat all behärskning! Lise, vad har du ställt till med! Min enda dotter! Du ger mig ingenting kvar att leva för utom sorgen och utredningen om din död, men den ska bli mitt livs mest noggranna och omfattande arbete! (*kan inte längre hålla tårarna tillbaka och skyndar ut.*)

Sven 4. Kvinnofängelset i Istanbul.

(*Två poliser kommer in till Regina i hennes cell.*)

- polis 1* Berätta nu exakt hur det gick till.
Regina Hur *vad* gick till?
polis 2 Spela inte oskyldig. Vi vet allt om er.
Regina Om ni tar för givet att jag vet vad ni vet så vet ni mer om mig än jag.
polis 1 Vi vill veta allt om era mellanhavanden med en viss Lise Müller från Tyskland som var väninna med er.
polis 2 Eller ni kanske inte vet vem vi talar om?
Regina Det vet jag mycket väl. Jag har ingenting att dölja.
polis 2 Så ska det låta. Det underlättar samarbetet.
Regina Får jag då veta vad ni vill veta av mig om henne?
polis 1 Hon kom hit till Istanbul, eller hur?
Regina Ja. Hon uppsökte mig här i fängelset.
polis 2 Vad bad ni henne göra åt er?
Regina Det var en god vän till mig som bett mig skicka någon att hämta en sak hos henne att föra till en annan person.
polis 1 Vad då för vänner?
Regina Det spelar ingen roll. Det är inte dem det gäller utan Lise. Jag har ingenting att dölja om Lise, då hon själv ingenting har att dölja.
polis 2 Vad var det för en sak hon skulle hämta?
Regina Ett paket.
polis 1 Vad då för ett paket?
Regina Ett paket. Det är allt jag vet.
polis 1 Vad var det i paketet?
Regina Det vet jag inte. Jag vet bara att det inte var en bomb, för det frågade Lise om, och svaret var att det inte var en bomb. Hade det varit en bomb hade hon vägrat ha med det att göra.
polis 2 Och ni har ingen aning om vad det var i paketet?
Regina Vad är det frågan om? Vad var det för paket? Har Lise kommit i svårigheter på grund av detta?
polis 1 Det kan man lugnt säga. Medan hon förde paketet till dess adressat blev hon bestulen på det.
Regina Och? Har hon då åkt fast för att ha blivit bestulen?
polis 2 Ni vet alltså verkligen ingenting. De som stal paketet var troligen ett par minderåriga gatpojkar. Hon satte efter dem, men de kom undan och öppnade

paketet i tron att det var något värdefullt som de kunde dela och komma undan med genom att skiljas. Men paketet innehöll bara ett enda föremål.

Regina Och?

polis 1 Vad tror ni det innehöll? Ni måste ha vetat så mycket åtminstone att det var riskabelt, eftersom det var säkrast att anförtro det åt en intet ont anande utlänning.

Regina Jag visste inte vad det var, för jag ville inte veta det. Det var säkrast så för mig själv. Jag bad henne dock att inte öppna det, för sin egen säkerhet, och det gjorde hon inte heller. Både hon och jag är fria från ansvar, vi visste båda lika litet, vad paketet än innehöll och vad som än hände. Vad var det?

polis 2 Föremålet var en pistol. När hon kom efter dem sköt de mot henne. Hon träffades, pojkarna kastade pistolen och sprang därifrån. Vi vet inte vilka de är.

Regina Är hon då på sjukhus?

polis 1 Det är värre än så. Hon är död.

polis 2 Hon sköts i huvudet och dog omedelbart.

Regina (reser sig förtvölad) NEJ!!!

polis 2 (ser på sin kollega) Hon visste ingenting.

Regina Det får inte vara sant!

polis 1 (reser sig vänligt och hjälper henne sätta sig ner igen) Ni var visst väldigt goda vänner.

Regina Hon var min bästa vän! Hon tog hand om mig i Tyskland och gav mig ett hem!

polis 2 Och hon tyckte så mycket om er, att när ni åkte i fängelse här i Istanbul kom hon efter er. Och ni gav henne ett dödligt uppdrag.

Regina (alltjämt förtvölad) Jag visste inte vad det handlade om! Det sista jag ville var att utsätta henne för fara!

polis 1 Ändå gav ni henne ett uppdrag som kunde vara riskabelt. Varför gav ni det inte åt någon annan?

Regina Hon var den enda vi visste som säkert kunde ta sig genom staden utan att bli visiterad. Ingen skulle misstänka henne eller stoppa henne på vägen, trodde vi.

polis 2 Ni misstog er totalt.

Regina (ifrån sig) Stackars Lise! Om jag bara anat!

polis 1 Ni nämnde "vi". Vilka var de andra?

polis 2 Hon är i chock, kollega. Låt oss hålla oss till ämnet nu för idag. Vi har ju hennes mor också att ta hand om.

Regina Är hennes mor här?

polis 2 Hon har kommit för att hämta hem sin dotter.

polis 1 Hon kommer att bli lättad av att få veta att ni inte visste något om hennes dotters död.

Regina Vore det möjligt att träffa henne? Skulle hon vilja det själv? Jag har så mycket att tacka henne för, och om det är möjligt vill jag trösta henne.

polis 2 Det blir svårt, men vi skall fråga henne.

Regina Tack. Säg henne att jag står helt till hennes förfogande.

polis 1 Tack, fröken. Jag tror vi är nöjda med det för tillfället. (*reser sig. Kollegan reser sig också.*)

polis 2 Då ni tydligt inte var medbrottslig i vad som har hänt och var ovetande om er väninnas verkliga uppdrag är det möjligt att ni kan bli frigiven tidigare, om ni samarbetar fullständigt och även avslöjar era vänner.

Regina Vad har väl jag att bli frigiven till?

(*Poliserna ser på varandra, inser att de är färdiga och går.*)

polis 1 Vi återkommer. (*hälsar hövligare till avsked än när de kom och går.*)

Regina Lise! Lise! Lise! Detta är för mycket! Om jag bara anat! (*kastar sig förtviolad på sin bädd och gråter bittert alldeles uppgiven.*)

Akt IV scen 1. I bokaffären.

Manfred Vad kan väl jag göra för henne? Jag känner ju henne inte.

Kemal Du känner både Turkiet och Tyskland. Turkiet har tagit hennes dotter ifrån henne. Hon har kommit hit för att hämta hem sin dotters urna. Vi måste göra något för henne.

Manfred Vad har väl du med henne att göra?

Kemal Jag kände dottern. Jag känner mig medansvarig för hennes öde.

Manfred Vad hände med henne? Om hon var tyska, hur lyckades hon få sig dödad i Turkiet?

Kemal Hon hade en turkisk väninna. De var bästa vänner. Väninnan hade kommit till Tyskland och blivit uteliggare, och Lise tog hand om henne. De blev bästisar. Men väninnan blev utvisad tillbaka till Turkiet – ett parallellfall till din far. Då beslöt Lise att fara efter henne och hjälpa henne. Men väninnan hade olyckliga kontakter och bad Lise göra något för henne, medan hon själv satt i fängelse och inte kunde göra något.

Manfred Varför satt hon i fängelse? Vad hade hon gjort?

Kemal Ingenting. Det var därför hon lämnade Turkiet. Hon var bara politiskt subversivt aktiv inom någon vänsterrörelse. När hon kom tillbaka hit blev hon oförsiktig och råkade illa ut genom en våldtäkt, så att hon hittades medvetlös i gatan och polisen måste ta hand om henne. Så uppdagades det vem hon var, att hon var efterlyst av polisen, så hon sattes i fängelse, men vi arbetar på att få ut henne. Hon har ju ingenting gjort.

Manfred Men hur fick hon sin tyska väninna dödad?

Kemal Lise skulle bara hämta ett paket och transportera det till någon. På vägen blev hon rånad, hon satte efter rånarna, några ungdomar, men dessa öppnade paketet, som råkade vara en pistol, och olyckligt nog var den användbar, och de sköt mot henne när hon kom efter dem och fick in en fullträff.

Manfred Och så kommer mamman hit, och så ber du mig försona henne med Turkiet.

Kemal Manfred, hon satt bara på sitt hotellrum och grät hela tiden, samma hotellrum som hennes dotter hade haft. Hon bölade så mycket att de andra gästerna

stördes. Hotellet bad polisen ta hand om henne. Polisen kunde ingenting göra för att trösta henne. Då jag var insatt i dotterns fall var jag den enda som intresserade mig för härvan. Nu ber jag dig att hjälpa mig reda upp den, som har förståelse för båda mentaliteterna.

Manfred Du begär för mycket. Jag har fullt upp med att försöka försona mig med min far, vars agerande tvingade mig avbryta min karriär i Tyskland och lämna landet för ett nytt liv här, som jag ännu inte lyckats finna.

Kemal Jag vet. Försök i alla fall. Hon har ingen annan.

Manfred Var är hon?

Kemal Hon sitter på ett kafé här i närheten. Hon känner till din affär. Hon har varit här. Hon intresserade sig för den då hon såg att du hade tyska böcker. – Här är hon, för resten. Jag kan se henne. Hon måste just ha kommit in.

Müller (kommer fram) Har ni någonting av Heinrich Böll? Jag skulle behöva komma över något som jag kunde försöka skratta åt.

Kemal Detta är fru Müller. Fru Müller, Manfred här är lika tysk som ni, då han är uppväxt och varit universitetslärare i samma stad som ni.

Manfred Vad kan jag göra för er, fru Müller?

Müller Ni kan ge mig tillbaka min dotter.

Manfred Nej, det kan jag inte.

Müller Nej, jag vet. Ingen kan göra det. Ändå finns hon här. Jag känner henne överallt.

Manfred Kemal här kände henne.

Müller Jag vet. Han trodde ni kunde hjälpa mig.

Manfred Det var ingens fel att er dotter togs ifrån er. Olyckshändelser inträffar.

Müller Hon blev dödad av Istanbul.

Manfred Nej, hon blev dödad av misstag av några delinkventer som var alltför unga för att veta vad de gjorde. Rånvändare finns överallt och även i Tyskland. – Jag tror, Kemal, att fru Müller skulle behöva träffa sin dotters väninna. Det är henne hon måste försona sig med. Klarar hon det kan hon komma över det mesta.

Müller Det var hon som tog min dotter ifrån mig och fick henne att lämna Tyskland. Lise kom hit för att understödja henne i hennes verksamhet, och för det blev hon mördad. Hur kan jag någonsin försona mig med det?

Manfred Om ni inte gör det, fru Müller, kan ni aldrig mer försona er med själva livet, och då har ni bara en enkelriktad väg kvar att följa in i döden. Är det bättre?

Kemal Regina vill gärna träffa och försona sig med er.

Manfred Hur snart kan hon bli fri?

Kemal Vi arbetar på det.

Manfred Ge henne en chans, fru Müller. Det är er enda chans.

Müller Jag ska göra det, men jag väntar mig ingenting av det.

Manfred Gör inte det, så kanske ni kan bli positivt överraskad trots allt.

Kemal Får jag bjuda er båda på te eller kaffe?

Manfred Det vore bra, Kemal. (*till fru Müller*) Sätt er ned. Känn er som hemma här. Ni har hela den tyska litteraturen omkring er.

Müller Tack, min vän. Ni är åtminstone en gentleman. Synd att ni inte kände min dotter.

Manfred Jag tror att hon var här en gång.

Müller Då finns hon även kvar här bland era böcker. (*sätter sig ner, och Manfred sätter sig hos henne*) Vad var det med er far? Vad hade han gjort för att sabotera ert liv i Tyskland?

Scen 2. Fängelset.

fångvakterskan Ni har besök, Regina.

Regina (i djupaste betryckthet) Vem är det?

Müller (kommer in) Jag ville träffa den som var ansvarig för min dotters död.

Regina Fru Müller!

Müller Ni platsar i fängelset. Jag hoppas ni stannar i denna dödshåla på livstid.

Regina Fru Müller, har ni bara kommit för att plåga mig?

Müller Ja. Min dotter gjorde allt för er. Vi var er välgörare. Vi hjälpte er på fötter, och min dotter uppoffrade sig fullständigt för er. Ni fick låna hennes bil, och ni kvaddade den. När ni utvisades var det inte mer än rätt, men som om det inte var nog följde min dotter efter er för att fortsätta hjälpa er, varpå ni gav henne ett dödsuppdrag, som tog hennes liv. Jag hoppas ni är nöjd nu.

Regina Fru Müller, ni har fullkomligt rätt. Jag vållade er dotters död, men om ni tror att ni kan lomma hit och plåga mig för den sakens skull tar ni miste. Jag kan plåga mig själv ännu mer. Vad tror ni jag har gjort här ända sedan jag fick veta vad som hänt? Jag har bara gråtit natt och dag. Om det var något jag inte ville och aldrig kunde ana, så var det det.

Müller De påstår att ni inte visste om att ni bad henne leverera ett skjutvapen.

Regina Det var ett slutet paket. Det enda jag visste, och hon visste, var att det inte var en bomb. En sådan hade hon vägrat befatta sig med. Det var inte hon som öppnade paketet. Det skulle inte ha öppnats.

Müller (mjukare) Jag vet. Jag har gråtit lika mycket som ni om inte mera. Jag insisterade på att få bo här i det rum hon själv hade bott i. Där har jag klättrat på väggarna och bara gråtit medan jag under förtvivlan försökt finna minsta illa vibration som skulle vara kvar av henne.

Regina Fann ni något?

Müller Hon finns överallt. Hon lämnar oss inte. Hon avbröts i blomman av sitt liv. Sådana kan aldrig finna någon frid på länge. De hänger kvar och försöker komma till rätta med sin orättvisa död på samma sätt som deras efterkommande försöker göra samma sak utan att lyckas.

Regina Så ni är nöjd att jag sitter i fängelse och önskar mig livstid?

Müller Jag vill bara få frid själv. Lika litet som hon kan jag försona mig med hennes orättvisa öde.

Regina Då sitter vi i samma båt.

Müller Ni menar i samma fängelse.

Regina Jag vill bespara er mitt fängelse.

Müller Och jag vill bespara er den fulla vidden av min sorg.

Regina Jag tror vi tävlar om att sörja henne, men jag känner mera skuld. Det är mitt privilegium.

Müller Hon var alltid mycket egensinnig, hon var som jag själv när jag var ung och slog runt i hela världen med andra ansvarslösa hippies och trodde på alla idealismer som alls förekom mycket mer än på verkligheten, som vi betraktade som ond och fördärvlig, vilket den var och alltid har varit och alltid skall vara. Även hon hängav sig åt blind idealism, som hon trodde sig finna hos er, medan ni bara var en politisk extremist.

Regina Min politiska extremism är att bekämpa islam och Turkiets diktatoriska tendenser främst företrädda av militarismen. Därför sitter jag i fängelse, för subversiv verksamhet, inte någon terrorism.

Müller Men ert agerande ledde till att min dotter blev skjuten av ett vapen som hon kom i kontakt med genom er.

Regina Ja, indirekt vållade jag hennes död, fastän det var det sista jag ville.

Müller (ser bort) Er vän Kemal försöker få ut er.

Regina Jag vet inte om jag vill komma ut. Jag vill helst straffas tillräckligt först.

Müller (ser på henne igen) Jag tror att vi båda straffar oss själva mer än vad vi förtjänar. Jag plågar mig ständigt med att förebrå mig själv allt som jag kan ha gjort fel i hennes uppfostran, och det är inte litet. Och även om hennes död vållades genom ert agerande var det oavsiktligt, som i en bilolycka, där en oförutsedd faktor leder till ett misstag som utlöser en önskad katastrof.

Regina Kan ni se det på det sättet?

Müller Jag försöker se det på det sättet.

Regina Även om ni lika litet som jag kan försona er med hennes död, kanske ni då ändå kan försona er med mig?

Müller Jag är en självisk människa, Regina. Jag har förlorat en dotter. Det kan jag inte acceptera.

Regina Det är inget svar på min fråga.

Müller Jag kan försona mig med hennes död och med er, om jag finner en ny dotter.

Regina (ser stumt på henne. Kemal kommer.)

Kemal Goda nyheter, Regina. Du kommer att frigges.

Regina (oberörd, mot honom) Vad hjälper det?

Kemal Vad är sämre än att sitta här och mögla? Vad kan vara bättre än frihet?

Regina Ställer de några villkor?

Kemal Det är oundvikligt. Villkoret är att du informerar dem om dina vänner.

Regina De är lika oskyldiga som jag.

Kemal De är nöjda om de får dem registrerade under bevakning.

Müller (till Regina) Kom med mig tillbaka till Tyskland.

Regina Jag är inte välkommen där längre.

Müller Det kan ändras på om jag går i god för dig och adopterar dig.

Regina (försöker vara nykter) Jag förtjänade inte er godhet i Tyskland. Jag missbrukade den. Och så vill ni precis som er dotter ändå driva den vidare.

Müller Jag har ingenting mer att förlora.

Kemal Det är din chans, Regina. Du kan slippa Turkiet och ändå hålla kontakten med oss. Som tysk medborgare skulle du få avsevärda fördelar.

Regina Fresta mig inte, Kemal.

Kemal Det är ödet som frestar dig. Har du råd att avvisa det?

Regina (till Müller) Menar ni allvar?

Müller I högsta grad.

Regina Låt mig få tänka på saken.

Kemal Ta gott om tid på dig. Och gråt inte mera. Tänk på denna ljusare sak i stället. Du har förlorat din bästa vän, och denna kvinna har förlorat sin dotter, men ni har funnit varandra i stället. Det kanske var Lises mening.

Regina Tack, Kemal. Jag avvaktar.

Müller Får jag hälsa på er igen?

Regina När som helst.

Müller Vi kvinnor kan vara grymmare mot varandra än män, men vi kan också vara bättre vänner än män.

Regina Lise fick mig för första gången i mitt liv att tro på människan. Vad jag mest har förlorat med henne är den tron.

Müller Låt oss försöka återfinna den tillsammans.

Regina Jag tror på er, fru Müller. Ni är nästan övertygande.

Müller Det är bra att ni inte är okritisk.

Kemal Jag ska fortsätta jobba med formaliteterna. *(vill gå)*

Müller Jag kommer med er. Jag vill fortsätta träffa den där bokhandlaren.

Kemal Ni är alltid välkommen hos honom. *(går)*

Müller (till Regina) Farväl, min flicka. Till nästa gång.

Regina (faller i hennes famn) Tack för ert besök, även om det var grymt.

Müller Operationer måste göra ont, om de skall lyckas.

Regina Tack, fru Müller. Gå nu. *(Hon går.)*

(ensam) Är en försoning möjlig med mig själv? Bara på lång sikt, och detta är nog min enda chans. *(lägger sig på britsen igen och gråter.)*

Akt V scen 1. Bokaffären.

Imre (sitter på en stol ensam bland böckerna) Så egendomligt att man skulle känna sig hemma här så långt borta från ens tidigare liv som möjligt bland bara ouppnåeliga drömmar och illusioner i form av böcker som man aldrig hinner läsa. Min son är god som inte har hjärta att slänga ut mig men låter mig fortsätta sova i hans säng medan han själv ligger på golvet. Vad har jag gjort för att förtjäna en så god son? Och ändå har jag inte annat än bedragit honom i hela hans liv, med att uppfostra honom som om han var en tysk, vilket var det sista han var, och ge honom ett liv av illusioner

som bara gick ut på att hålla honom borta från sanningen. Men ingenting kunde lura honom, och när jag i misstag dräpte den jag ändå älskade föll hela mitt kulissbygge samman, - och nu är han här, mera turkisk än jag och ändå samtidigt just så tysk som jag hoppades han skulle bli, medan han mer än jag samtidigt är medveten om att han är jude och kurd. Är det resultatet av vår eviga hemlöshet? Vi är migranter och har alltid varit det och kan tydligen aldrig vara något annat, vi blir aldrig bofasta och är ständigt på flykt, hopplösa nomader, som zigenare, och ändå är vi ingenting annat än bara vanliga människor, fast bara mera så. Den oändliga världshistoriens ohyggliga förflutna har stämplat oss med judens eviga vandring och flykt, kurdernas öde att som enda folk i världen nödgas vara utan land, så att vi inte ens får tala vårt modersmål i det land som ändå alltid varit vår hembygd, och yezidims gåtfulla bestämmelse att vara utkorade till världens äldsta folk och sekt men utan organiserad religion, utan historia, utan någon helig bok, utan något konkret att hålla sig till, medan traditionerna, sagorna och myterna är det enda vi har, en lösryckt härva av influenser från alla världens civilisationer sedan 5000 år. Och detta sammelsurium av en obefintlig identitet är det mitt livs sista uppgift och kall att försöka hitta ursprunget till någonstans i Armenien vid Ararats heliga berg i det land som såg den första folkförintelsen, som förnekas av historien ännu idag av de ansvariga turkarna, vilken nation är den vi formellt tillhör. Vilken förbannelse är inte livet, när det bara blir värre hela tiden i sin härva av ständigt tilltagande komplikationer, så att döden till slut inte kan bli annat än en efterlängtd befrielse. Och då kanske bara hela eländet börjar om på nytt från början... (*Fru Müller kommer in och ser sig sökande omkring.*) Min son är ute. Kan jag hjälpa er?

Müller Är ni hans far?

Imre Ja, dess värre, och jag skäms för det i stället för min son, som är den som borde göra det. Vem är ni?

Müller Bara en tyska på besök. Jag bodde i samma stad som han en gång.

Imre Jag bodde också i den staden.

Müller Varför gör ni det inte längre?

Imre Det hände en olycka.

Müller Här också. Vad hände er?

Imre Jag kom i fängelse.

Müller Hur bar ni er åt, en gammal man som verkar fullständigt ofarlig, för att göra det?

Imre En olycka vållade min hustrus död, och jag tog på mig ansvaret för det.

Müller Jag beklagar. Så Manfred har förlorat sin mor?

Imre Nej, det var inte hans mor. Hon dog långt tidigare innan han knappt kunde tala. Det var en annan jag hade ihjäl, och det är därför jag är här. Jag tänker uppsöka hennes hemtrakter, som också råkade vara mina.

Müller Här i Turkiet?

Imre Längst bort i östra Anatolien.

Müller Det är ett land jag alltid drömt om att få besöka. Ligger inte berget Ararat där?

Imre Det är just vad det gör. Vi kanske kan resa dit tillsammans?

Müller Det är en intressant möjlighet.

Imre Men vilken olycka förde er hit?

Müller Jag förlorade min dotter.

Imre Hur så? Stack hon till Turkiet?

Müller Ja, hon dog här. Mitt livs sista plikt är att föra hem hennes urna.

Imre Då förstår jag att ni ser så melankolisk ut.

Müller Ursäkta att jag säger det, men det gör ni också.

Imre Då är vi kanske båda i gott sällskap.

Müller Det verkar så.

Kemal (kommer in) Jag ser att ni två har funnit varandra.

Imre Det säger du som om det var planerat. Var är Manfred?

Kemal Han kommer strax. Så ni kände inte varandra tidigare?

Imre Borde vi ha gjort det?

Kemal Ni bodde ju i samma stad.

Imre Det var länge sedan, och den staden är stor. De flesta är främlingar för varandra och träffas aldrig någonsin. Barn och föräldrar kan leva i den utan att någonsin träffas, och vissa barn får aldrig ens veta vilka deras föräldrar är eller att de ens har några föräldrar. Det är inte som här i Turkiet, där alla har länkar till varandra och känner varandra utan att tidigare ens ha sett varandra.

Müller Kommer Manfred ensam?

Kemal Det är det vi får se. Jag vet inte. Vi har gjort vad vi har kunnat.

Imre Har han sällskap?

Müller Kemal här och Manfred har med gemensamma krafter försökt få ut en kvinnlig fånge, min dotters bästa väninna.

Imre Och vad gör er dotters bästa väninna i fängelse?

Müller Det var hon som vållade hennes död.

Imre Låt mig gissa. Det var inte meningen.

Müller Det var verkligen inte meningen.

Imre Jag beklagar er sorg.

Müller Det gör vi alla. (*till Kemal*) Hur stora är chanserna?

Kemal Jag tror de är ganska goda. Ni har ju själv hjälpt till.

Imre Så ni är inte här för att hämnas?

Müller Med hämnd kommer man ingen vart. Det gör bara allting ännu värre. Nej, jag har bara gråtit och nöjt mig med det.

Imre Var hon mycket vacker?

Müller Den vackraste.

Imre Naturligtvis.

Kemal Här kommer han. (*lättad*) Jo, han har Regina med sig.

(*Manfred kommer in med Regina.*)

Manfred Jag ser att hela familjen är församlad. Far, får jag presentera Regina, en turkisk frihetskämpa som fått sitta i fängelse för att hon ville frihet.

Imre (hälsar på Regina, med någon bävan) Märkligt. Har vi inte setts förut?

Regina Omöjligt.
Imre Ni påminner mig om någon.
Regina Ni är en gammal man och har säkert många ansikten i ert minne.
Imre Ett tydligare än alla andra, och det är henne ni påminner om.

(Manfred och Kemal utbyter en blick.)

Kemal (till Manfred) Kände han hennes mor?

Manfred (alltmer berörd) Det får inte vara sant.

Kemal Vad då?

Manfred Regina, vem var er mor?

Regina Henne jag kom till er stad för att söka upp.

Manfred Ni fann henne inte?

Regina Jag sökte i veckor och sov till slut i portuppgångarna, tills Lise fann mig. Fru Müller här, hennes mor, var då vänlig nog att inte kasta ut mig. Det gjorde era myndigheter i stället.

Manfred (bedövad) Vad hette er mor?

Regina Maya. Hur så?

(Imre bryter samman.)

Müller (ser på Manfred) Vad pågår här?

(Manfred är svarslös av rörelse.)

Kemal (förstår allt) Fru Müller, Reginas mor var Manfreds blivande styvmor, som dog i en olyckshändelse genom denne gamle mans förvållande.

Manfred (förkrossad) Hade denna olycka inte hänt hade Regina funnit sin mor, och er dotter hade levat. Allt är vårt fel.

Müller (börjar långsamt förstå) Så det var er olycka som indirekt vållade min dotters olycka? Nej, det var ingens fel. Det var ödets lekar med oss stackars aningslösa människor, som alltid måste finna sig i dess nycker och anpassa oss därtill så gott det går. Jag har redan beslutat ta mig an Regina som dotter i min dotters ställe. Och er har jag funnit på köpet, som en ny familj. Vi har alla funnit varandra, för att vi skulle försonas med ödet och med varandra.

Imre (förkrossad) Allt är mitt fel. Den här gamle supige gubben har då verkligen ställt till det!

Müller Ni behöver tydligen en fru, då ni miste den ni hade på lut. Jag står gärna till tjänst, om ni kommer med mig tillbaka till vår stad. Och ni får Regina, en dotter på köpet, som kanske kunde vara någonting för er son?

Regina Nej, fru Müller jag kommer aldrig tillbaka till Tyskland mer. Jag skickades tillbaka hit för att jag skulle leva och dö här. Det fick jag lära mig i Tyskland, att man helst ser att utlänningar återvänder hem varifrån de kom och det så tidigt som möjligt, de kan aldrig betraktas eller behandlas som mer än gäster som vanligen stannar för länge, och den mentaliteten, även om den kan tyckas omänsklig, har rätt så till vida, att en människa kan aldrig finna någon bättre ersättning för sitt hem än sitt riktiga hem. Den här gången ämnar jag stanna här hemma, även om jag skulle löpa risken att på nytt åka fast för myndigheterna här för mitt politiska

agerande. Men även därvidlag är Tyskland knappast bättre. Mördade ni inte Rosa Luxemburg?

(kort allmän tystnad)

Imre Jag har ett annat förslag. Kom med mig till mina och din mors hemtrakter. Där kan du kanske finna ett hem till och med bättre än Istanbul. Luften är frisk där, bergen är vackra, och där finns inte för många människor, ett stressigt problem som alla städer lider av till döds. Det är därför så många försvinner där, och det var därför du förlorade din mor. Du har funnit en far i stället. Jag lovar att ta hand om dig som den dotter jag tyvärr aldrig fick.

Regina Lille gamle far, ditt förslag är lockande. Du är ute på din sista pilgrimsfärd i ett försök att finna försoning, och det är ett behjärtansvärt företag som bara kan leda till godo. Jag förstår, farbror, att ni inte önskade min moders död, och att ni därför inte vill släppa henne. Jag vill följa er till den grav för hennes hjärta hon aldrig fick, så att hon kanske kan få frid. Jag tror mig verkligen kunna finna henne igen där borta i vår hembygd.

Manfred Jag följer gärna med er och eskorterar er.

Kemal Även jag känner ansvar. – Det var mitt huvudansvar, fru Müller, att er dotter skickades ut på fel vägar. – Jag vill följa med er.

Imre Kanske ni också vill följa med oss, fru Müller?

Müller Jag hade just tänkt ställa mig till förfogande. Som jag sade, har jag alltid velat se berget Ararat.

(Alla ser på varandra, överväldigade och betagna av situationen.)

Manfred Fröken Regina, får det lov att vara ett glas te?

Regina Jag tror att vi alla kan behöva det just nu.

Kemal Jag fixar det. *(försvinner)*

Müller Säg mig bara en sak. *(Till Imre.)* Hur förhåller det sig egentligen? Är ni själv på det klara med vem ni egentligen är? Jag har nu hört att ni är både turk, jude, armenier, kurd och något annat, medan er son är tysk. Vad har ni egentligen för nationalitet?

Imre Det är mycket enkelt, min bästa fru. Min familj är helt och hållet född och uppväxt inom Turkiets gränser, men på den tiden omfattade Turkiet inte bara turkar och kurder och armenier utan dessutom syrier, assyrier, druser, perser, araber och allt möjligt, som egentligen alla är blandade med varandra. Som nationalitet var jag alltid turk, men min far var armenier och god vän med den store skojaren Gurdjeff och lärde sig mycket av honom, medan min mor var kurdisk judinna, men hennes föräldrar hörde båda till Yezidimfolket, och vi fick alltid höra att vi hade hört till Noaks barns närmaste krets. Hennes far hade ett släktträd vars stam gick rakt ner ända ner till arken, som om själva vårt släktträd hade givit arken dess stockar.

Müller Detta borde vara något *gefundenes fressen* för er att forska i, Manfred.

Manfred Jag har aldrig kunnat ta min far på allvar, just för att han alltid menat allvar.

Kemal (kommer in med en praktfull tebricka) Téet är serverat. Jag fick några bakelser också.

Imre *Turkish delight?*

Manfred Inte tobak, pappa. Bakelser.

Imre Det kommer på ett ut.

Kemal Om vi inte alltid varit så välkomna i Tyskland, så önskar jag dock att ni alla stannar så länge som möjligt i Turkiet.

Müller Tack, min vän. Jag kommer ännu att ha mycket att göra här.

Regina Jag tror att åtminstone Manfred och jag har kommit för att stanna.

Imre Nej, mina vänner, livet är en resa som aldrig stannar, och har man en gång insett att man bara är en migrant på väg så har man ingenting annat att göra än att ständigt bege sig vidare. Och jag tror att livets resa inte ens tar slut med döden. Kanske är det först där den egentligen börjar.

Manfred Du svamlar som vanligt, pappa.

Imre Nej, jag menar allvar.

Manfred Alltså svamlar du.

Regina Din tyska nykterhet, Manfred, skulle kunna bota Turkiet från alla dess avarter, till exempel dess sjuka tendenser till islam och diktatur.

Manfred Då är en bokaffär ett bra utgångsläge. Där kan man alltid finna sanningen.

Imre Nu är det du som svamlar.

Manfred Alla böcker är heliga, och därmed är alla läsare att ta på allvar, ty den som läser håller tyst, och det är bara den som håller tyst som är klok här i världen.

Kemal Det skulle sufierna skriva under.

Regina Är du sufi?

Kemal Och Bahai. Vad annars?

Imre Vem var det som talade om svammel här?

Kemal Drick ert te nu, så att vi kan följa Imres råd och gå vidare sedan.

(De dricker te.)

Slut.

Göteborg 15 januari 2013.

Red. anm.

Det har sagts, att det aldrig gjorts en turkisk film utan fängelsescener. Av någon anledning tycks fängelset alltid vara närvarande i alla turkiska skildringar. Så gott som samma historia berättas också i filmen "*Auf der andre Seite*" men mera filmiskt och dokumentärt och med annan upplösning: filmen hejdar sig innan sonen återser och förlåter fadern.